

Nr 18

Utlåtande i anledning av väckt motion om startande av industriproduktion i Alby.

I en inom andra kammaren under nr 588 väckt motion, som hänvisats till bankoutskottet, har fru *Nilsson* och herr *Holmberg* yrkat, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om åtgärder från statsmakternas sida för startande av lämplig industriproduktion i Alby i syfte att säkra full sysselsättning för arbetskraften på platsen.

Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till motionen.

Över motionen har yttranden i vederbörlig ordning inhämtats från *Arbetsmarknadsstyrelsen* och *länsstyrelsen i Västernorrlands län*.

Arbetsmarknadsstyrelsen har anfört följande.

Industri- och sysselsättningsfrågorna i Alby har under hela efterkrigstiden varit föremål för uppmärksamhet från centrala och lokala statliga organ, och olika åtgärder har vidtagits för att lösa desamma. Problemen aktualiserades av att Fosfatbolaget beslöt nedlägga karbidfabriken i Alby från och med utgången av år 1945. På initiativ av dåvarande socialministern hölls i anledning av driftsnedläggelsen överläggningar med representanter för olika statliga myndigheter, kommunala organ, bolagets ledning, de anställdas organisationer m. fl. I syfte att pröva vilka åtgärder, som kunde anses erforderliga för att lindra verkningarna av driftsnedläggelsen tillsattes en särskild kommitté med landshövdingen som ordförande, den s. k. Albykommittén. I samråd med kommittén beviljade bolaget förtidspensioner och engångsbelopp till f. d. anställda. Dessutom ställde Fosfatbolaget ett belopp av 500 000 kronor till förfogande för vissa ombyggnadsarbeten och omskolning av arbetskraft. Ett 30-tal av den gamla arbetarstammen, som den 1 juli 1945 utgjorde 223 man, överfördes till bolagets andra fabriker i länet, 20 överfördes till Alby Vattenfalls AB, varjämte ca 30 pensionerades.

Kommitténs ansträngningar inriktades främst på att tillföra Alby ny industri. Ett företag startades också. Det hade 1950 ca 120 man anställda, men därefter minskades arbetsstyrkan successivt.

År 1952 lät kommunalnämnden fästa landshövdingens uppmärksamhet på att utvecklingen i Alby ej gått i den riktning, som Albykommittén avsett. En ny kommitté tillsattes under 1953 med uppgift att söka få till stånd förbättrade förhållanden. Uthyrning av vissa lokaler på industriområdet har varit aktuell vid underhandlingar med såväl militära myndigheter som ett flertal industriföretag. Dessa förhandlingar har emellertid hittills icke givit något resultat.

För ny industriell verksamhet lämpade men nu ej utnyttjade lokaler är

två utrymmen om 100 respektive 200 m² i galvaniseringsverkstaden. Sågbyggnaden om 650 m², som ej är vinterbonad, kan användas för lagerutrymmen, vilket också gäller i fråga om ett Fosfatbolaget tillhörigt magasin vid järnvägsstationen. Plåtverkstaden (700 m²) kan i nuvarande skick ej användas för någon verksamhet annat än sommartid. Ett par mindre f. d. torkrum kan däremot möjligen användas.

Västernorrlands läns företagareförening har i sin verksamhet sökt tillföra Alby nya industrier. Enligt vad föreningen uppgivit, kommer med dess medverkan en cementvarufabrik att etableras i Alby under den närmaste tiden. En mindre svetsningsverkstad kommer vidare att utvidga sin verksamhet något. Även vissa andra planer på att tillföra Alby ökad industriell verksamhet föreligger inom företagareföreningen.

I skrivelse till landshövdingen i Västernorrlands län har Borgsjö kommunalnämnd som sin uppfattning anfört, att förläggandet av en industri till Alby är helt beroende av om äganderättsförhållandena till industrimarken kan lösas samt anhållit om medverkan till åstadkommande av underhandlingar med Fosfatbolaget om eventuell försäljning av ifrågavarande område till ett rimligt pris. Fosfatbolaget har vid förhandlingar i februari 1956 utlovat att ställa ett tomtområde intill Alby station till kommunens förfogande utan kostnad i syfte att härigenom underlätta etablering av småindustrier. Förhandlingarna i denna fråga mellan kommunen och företaget kan dock ännu icke betraktas som slutförda.

Någon större arbetslöshet har trots industrinedläggelsen inte förelegat i Alby. Enligt de senaste uppgifterna, som avser läget i mitten av februari 1956, var då 11 man arbetslösa, varav 10 f. d. karbidarbetare. Sysselsättningsförhållandena inom området i övrigt präglas av otillräcklig arbetskraftstillgång för skogsbruket.

Såsom framgår av ovanstående har ansträngningar gjorts för att tillföra Alby ny industri. Detta arbete pågår alltjämt under landshövdingens ledning med biträde av företagareföreningen och länsarbetsnämnden samt i samråd med kommunen. Arbetsmarknadsstyrelsen bevakar också ärendet och söker i samband med sin lokaliseringsrådgivning intressera företag för lokalisering till Alby.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har med överlämnande av en av länsarbetsnämnden upprättad promemoria i ärendet framhållit, att de inom länet ansvariga myndigheterna under årens lopp har gjort stora ansträngningar för att tillföra Alby ny industri. Svårigheterna att lösa problemen är emellertid mycket stora, för närvarande icke minst med hänsyn till investeringsbegränsningar och kreditsvårigheter. Länsstyrelsen, som under föregående år haft förhandlingar med Fosfatbolaget bland annat rörande frågan om överlåtelse av mark med äganderätt för nya industrier, har för avsikt att upptaga ytterligare direkta kontakter med bolaget inom närmaste tiden. Då hithörande problem med särskild uppmärksamhet följes av såväl länsstyrelsen som länsarbetsnämnden och företagareföreningen i länet, anser länsstyrelsen skäl till något statsmakternas särskilda ingripande för närvarande icke föreligga. Motionen synes därför icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet. De i motionen berörda frågorna om startande av industriproduktion i Alby är såsom framgår av yttranden från arbetsmarknadsstyrel-

sen och länsstyrelsen i Västerbottens län redan föremål för uppmärksamhet från länsstyrelsens, länsarbetsnämndens och företagareföreningens i länet sida. Vid sådant förhållande kan utskottet icke finna någon riksdagens åtgärd för närvarande påkallad i anledning av motionen. Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 588 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 mars 1956

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf*, Fahlander, Mogård*, Boo*, Werner*, Geijer, Svärd och Danmans;

från andra kammaren: herrar Severin i Stockholm, Nilsson i Landskrona, Sköldin*, Nordqvist i Karlskoga*, Löfgren, Sehlstedt*, Jönsson i Rossbol och Boija*.

* Ej närvarande vid justeringen.